

I N

R 622. L.
539, b, 4.

Hippocratis Legem,

Et in ejus Epistolam

A D

Thessalum Filium,

COMMENTARII:

In Quibus Ostendit, quæ Medico futu-
ro, Necessaria sunt.

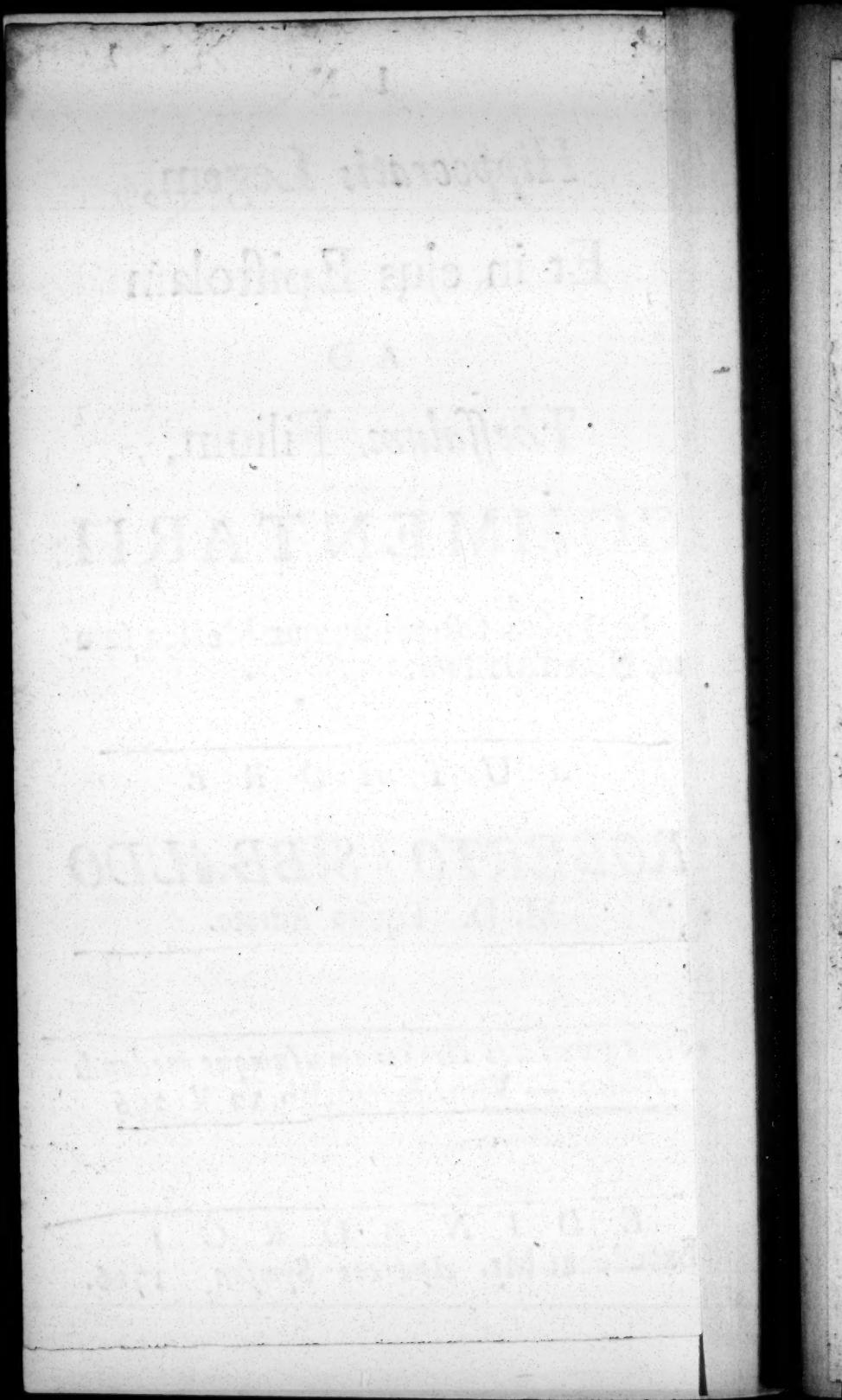
A U T H O R E

ROBERTO SIBBALDO

M. D. Equite Aurato.

*Scire potestates Herbarum usumque medendi
Maluit ... Virg. Eneid. lib. 12 V. 396*

E D I N B U R G I
Excudebat Mr. Andreas Symson 1706.

*Illustri Viro
Domino Andreæ Fletcherio
Baroni de Salton ;
Omnis literaturæ, &
præsertim Doctrinæ purioris,
& Antiquioris ;
P A T R I Æ que L I B E R T A T I S,
Cultori, Instauratori, Vindici
& Propugnatori Maximo.*

*Hosce Qualescunque
In Legem H I P P O C R A T I S, &
eius Epistolam ad Thessalum filium,
Commentariolos ,
In Honoris, Benevolentisque
Pignus atque Monumentum,
Donat, Dicat, Dedicatque*

Robertus Sibbaldus;

Commissionaires

House, Diesel, Decidedly
Ergonomics, Montenegrin
Sovereigns, Uninspired

Hoje Galo de Pintado
é Legendário na Pócratice
é a Epigonos da Tropas Glárias

Geologic Information, Vicksburg
Geologic Information, Mississippi

33. *Amictus* *acutus* C.
acutus *acutus* *acutus*
acutus *acutus* 33

Domino *Yankee* *Highway*

Basicos de Java

33. *Amictus* *acutus* C.
acutus *acutus* *acutus*
acutus *acutus* 33

Geologic Information, Vicksburg
Geologic Information, Mississippi

Hohe Gelegenheiten
Felden mit POCRA 1118
als Ergebnis der Tropenforschung

Commissioners

Præfatio

*Philiatris, R. S. M. D:
S. P. D.*

CUM mihi propositum sit, Philia-
tri, & modo Juvenum necessari-
is Disciplinis bene instrutorum
sufficiens Numerus ad me accedat)
in hâc proiecta ætate (magis ad medicinam
docendam, quam ad praxin laboriosam ex-
ercendam, idonea) Artem medicam, quam
Dei Gratia per annos quadraginta tres feli-
citer exercui, docere (ut senex etiana Rei-
publicæ literariæ & Patriæ Charissimæ, u-
tilis esse possim) quædam censui in lu-
cem emitenda, Quæ juventutem Phæbo Sa-
cratam Commoneant, Quæ Hippocrates,
Theorematum Medicinæ præcipuorum
Sator prudentissimus & Legislator Noster,
futuro excellenti Medico necessaria esse ita-
tuit, ut ille etiam suo tempore illustris, &

A2.

de

de Republica bene meritus fiat. Et quidem
 eo magis adductus sum ut hæc scribam,
 quod quidam conquesti sint, quod in pro-
 grammate a me edito, conditiones Medicis
 futuris graviores imponere videar, eaque
 studia suadeam, quæ minus ad Medicinam
 pertinere videantur, & paucissimis ejus stu-
 diosis nunc placeant. Putant hi siquidem in
 hoc Seculo (in quo veluti in una nocte pro-
 deunt fungi) et Medici tam cito Dodoes
 renunciantur, ineptum plane esse & importu-
 num talia præcipere. Quot enim nunc
 sunt, qui se Doctrinæ medicæ fastigium
 attrigisse credunt, sine ullâ Linguae græca,
 Matheos, purioris Philosophiae & Historiæ
 naturalis peritia, ne visis nedum lectis ve-
 terum scriptis, contenti, si per tantillum tem-
 poris Pharmacopœorum Officinas frequen-
 taverint, & præscripta quædam Medicorum
 ibi inspexerint, & systema quoddam Medi-
 cinæ recentius perlegerint, Anatomicisq;
 quibusdam Sectionibus interfuerint, & Nos-
 comia aliquoties inviserint, quamvis vix an-
 num unum aut alterum impenderint huic stu-
 dio; vana scientiæ suæ opinione suffarinati,
 se novos Apollines fore, omniaque sibi in
 praxi Medica, pro voto cessura, sibi persua-
 dent. Huic præcipitantiæ in festinandis stu-
 diis, tam ipsis, quam Reipublicæ, funestæ &
 perniciosaæ ut Obicem injiciam, operæ pre-
 cium

tium esse censui, vobiscum differere de re-
quisitis ad studium medicum, & rationem
reddere, quare medicina (ut et alia scien-
tiæ et artes) nunc in tanto honore non sit,
quo prius fuit; paucique admodum, in hac
medicorum frequentia, insignem nominis
claritudinem consequantur, aditumque sibi
parent ad *Edita doctrinae sapientum tem-
pla serena*, et quod bonarum rerum studia
adeo ceciderunt, ut antiquorum virtutes
ad invidiam et ignominiam tantum nobis
narrentur; paucissimaque nostri temporis
ingenia, paribus doctrinarum exemplis e-
niteant, et plerique, ut ait *Synesius in Dion*
“ fastuosa audacia loco prudentiæ suffaci-
“ nati, priusquam discunt, docent.

Cum ieserim idem hic vertatur mundus,
temporum ordo minimè immutatus, Sol e-
undem eursum, solitaq; sp̄atia sidera confici-
ant; & hoc etiam seculo inter tot studio-
rum inania, tam prava institutione, tanta
desidiaz commendatione, exempla quædam
eruditionis enitent, quæ antiquorum facun-
dissima studia provocant, si non superant,
quorum enumeratio, utpote oculis inhæ-
rentium supervacua est.

Sed nunc plæroq; Voluptatis amor a
primo ortu, sentibus suis implicatus ita
affectit, ut ea exoptent, quibus illa alitur &
fovetur: inde ad multitudinis consensum

com:

compositi, præcipiti cursu, festinant ad vitia, dolendis ingenii vata. Avaritiam et Ambitionem; atque ita ad inertiam, aut Genio suo repugnantia studia delabuntur: et non nisi apud paucissimos reperitur, et obtinet Disciplina antiqua, et severæ leges, quibus certi laborum gradus constituti, ut animi primis disciplinis iniciati, sapientia præcep-
ris se componerent, et quod vellent exer-
cere diu discerent.

Hanc, ut, quantum in me est, apud vos resuscitarem, legem *Hippocratis* & ejus Epistolam ad *Theſſalum* filium, facem (quam Doctissimi Viri *Joh. Heurnius* & *Job Ant. Lindanus* aliique porrexerant) secutus brevi Commentario enarrandas & illustrandas sus-
cepi: quædam autem de Methodo Studen-
di apud Veteres receptâ, nonnullaque de triennali cursu historiæ naturalis & medicinæ
quem prælegendum aggredior, si Deus votis
annuerit, præmittenda sentio; Quod ad pri-
mum attinet, grææ institutionis Typus fusè
traditur apud Platonem. In *protagora* edit.
Serrani Tomo I. pag: 325, & 326. Quam
institutionem apud Veteres receptam brevi-
ter & eleganter ad modum explicat *Joan.*
a Wover libro de *Polymathia* cap: 30: His
verbis, "Apud Majores inquit) nostros, fe-
rè ab ipso Lucis exordio infantes in sinu
castissimæ matris educari, domestica disci-
plina

plinâ, temperata singulari sanctitate ac ve-
 recundia, ad virtutis imitationem imbuti;
 primas literas docebantur: Ubi eo ætatis
 proiectus infans, ut capere sermones possit,
 Nutrix, Mater & Pædagogus sedulo cu-
 rant, ut optimus & emendatus, qua verba,
 qua mores evadat. Deinde Iudicis
 tradunt, ut scribere & cithara canere discat,
 quibus perceptis accedit ad lectionem poe-
 tarum: in quibus virtutum præcepta, &
 illustrium Virorum exempla; Aptus posc
 hæc optimis disciplinis, studia humanitatis
 & encyclopædiae totam hauriebat, si
 natura dictante ad otiosa studia & contem-
 plationem inclinasset: Si vero animus a-
 geodi cupidus, rem militarem, aut eloquen-
 tiam, vel quodvis aliud studium civili so-
 cietati aptum attripiebat; optimas attes non
 sophistica lege, sed quatenus illarum u-
 sum experiri posset, addiscens; non tam
 subtili disputationi, quam ut iis munitus
 regeret populos, stabiliret leges, opprimeret
 improbos, tueretur bonos, hora etur ad de-
 cus, et a flagitiis revocaret. Certè quod-
 eunque Viræ genus, ingenii vis, seculi
 plausus, aut Reipublicæ utilitas sectari ju-
 sisset, natura incorrupta exercebat.

Sapientes autem censuerunt, studia naturæ
 regulâ metienda, et ad hanc consilia, et
 conatus nostros flectendos, qua contra agen-
 te

re et repugnante, sunt vana, cæsia et irrita omnia. Ideoq; poeta monente, quisquis sis.

Tu nihil *invita dices, faciesve Minervam* natura autem, inclinante, et ad optima quæque viam parante ac præmonstrante, sit artis cognitio, quæ adhucitæ prudentia acquiritur. Sed paucissimi sunt, qui se examinant, quid velint et quid valeant *Humeri*. Et quid ferre recusent, sed plærius, quod inter primas malorum suorum causas est, vivunt ad exempla, nec ratione componuntur, sed coniunctio abducuntur. Quod optime monet *Seneca lib. de vita beata* ubi ait, "Nulla res majoribus malis nos implicat quam quod ad rumorem componitur, optima rati ea, quæ magno assensu recepta sunt, quo rumque exempla multa sunt. Videas igitur tot agmina miseræ juventutis alieno errore inescatæ, cuius conatus et Vota felicior eventus non juvit. Voluptatibus ab ipso ortu assueti, etiam firmâ ætate, quicquid doloris sensum infert fugimus, et omne blandum et jucundum, bonum putamus, etiam si inutile et noxiu[m], laboriosum vero, quamvis commodum, malum. Hinc ergo divitias præcipuum voluptatis instrumentum unice exoptamus, vanamq; gloriam pro honore querimus. Hæc jam communis consensu bona, et summopere expetenda, quasi per manus traditum et receptum, hoc omnium sensibus

sensibus implicatum, hoc a deceptis parentibus discimus, et educatorum votis credimus.

Hinc est quod optimas artes et liberalia studia negligimus, et ne degustata quidem, temeraria fugâ deserimus, nulli itaq; nobis servantur laborem gradus, nullis sapientiae præceptis informiamur, in evolvendâ antiquitate nihil operæ insumitur, nullam denique Artis scientiam serio excolimus. Pleriq; enim virtutem pretio suo non æstimant, aut optimas artes, Solo scientiæ præmio colunt; sed ingenia sua ad quæstum prostituunt, et severam apud veteres disciplinarum legem corruperunt. Ubi nunc *Pythagoræa*, ubi *Platonica* purgatio, ubi quinquennale vocis exilium, et illa morositas disciplinarum, quibus imbuti animi sapientiæ præparabantur? Prophani, impii, scelerati, doctrinæ mytteria accedimus: sordidi et inquinati perire contredamus, ideoque et illa quæ percipiimus, non ad nutrimentum, sed in corruptelam et perniciem cedunt.

Ut autem studium medicinæ nobis seleniter cedat, quæ medico futuro necessariæ sunt traditæ *Hippocrates* in *Lege* et *Epistola* ad *Thessalum* filium. Qui nobis in studio medico dux dignissimus est, qui vivida animi attentione, ad omnia circumspexit, et quicquid ad rem facit indagavit, et suo

parta labore, orbi communicavit, et quæ sunt,
quæ fuerint, quæ ventura in qualibet agri-
tudine, clare retulit, is anniversarias Coeli
tempestates, ut Solennium morborum causas
evulgavit, et peculiares Aeris vicissitudines,
ætus, frigora, imbræ, squalores, ventorum
furores, horumve silentia, hos illosve mor-
bos generare aperuit.

Is ex Regionum situ, naturâ Soli, Aqua-
rum Copiâ, motu vel stagnis, ex telluris
exhalationibus, ex montium positurâ, causas
popularis necis detexit, et integras hâc
sapientiâ gentes servavit.

Methodum igitur Hippocraticam, esse
omnium præstansissimam mecum libenter
agnoscetis, ut quæ ex observationibus, quas
in praxi habuit, nata fuerit, miroq; successu
confirmata; meritoq; ille omnibus medicis
Gæcis Arabicisq; longè prælucet. Quia ta-
men, ut inquit Seneca Nat. Question. lib. 7. cap.
31.) Rerum natura sacra sua non simul tra-
dit, initatos nos credimus, in vestibulo ejus
bæremus, illa arcana non promiscue, nec om-
nibus patent, reducta & interiore sacrariis
clausa sunt: ex quibus, aliud hæc artas, aliud
quæ post nos subibit, aspiciet. Ne existimetis
igitur, me ita in Hippocratis verba juratum
esse, ut nihil nisi quod in ejus scriptis re-
peritur, tradam. Longe alias enim mihi
animus est, nam multa posteris seculis, et
pizseriim

præsertim hoc nuper elapso, a vitis præstan-
 tissimis inventa fuere, quæ cum medicinæ The-
 oriam cum ejus praxin specient; quæ medi-
 cinam ut ejus pomœriis auctis ampliorem,
 ita et in morbis curandis longè efficaciorē
 reddiderint. Ut me ergo accingam ad id quod
 postremo enarrandum erat, conabor in dis-
 currendo de singulis medicinæ partibus, ea
 adjicere, quæ a recentioribus sunt detecta, et
 simul ea commemorare scripta quæ Auditores
 ad horum cognitionem completam manudu-
 cant. Cum honore igitur referam Viros clari-
 simos, qui medicinæ pomœria auxerint, et
 enarrabo quæ in curâ morborum; diutina et
 felici sua praxi invenerint; et ostendam
 quinam sint qui optime traditam ab *Hippo-*
crate observationum facem, felicius conti-
 nuaverint, posterisq; poneixerint. Et quinam
 per Chymica experimenta maxime medici-
 nam promoverint: Qui etiam Historiam
 Naturalem (sine qua Hominis natura, como-
 mode explicari, teste Platone, non potest)
 nostro seculo magis illustraverint, et auxe-
 rint; et qui medicamenta Salubriora et effi-
 ciora in morbis curandis invenerint, et
 præsertim facile parabilia nobis suppeditave-
 rint. Denique animus mihi est vobis tradere
 medicinam plane novantiquam, hoc est
 veterum doctrinâ et observationibus sufful-
 tam, et recentiorum experimentis insigner

illustratam et auctam. Non autem tempus teram in *Hypothesibus recentiorum* recensendis, aut refutandis, illæ enim parvi apud me pretii sunt, ut qui sciam quod opinorum commenta deleat dies, at naturæ judicia confirmet. *Hypotheses* quidem hæ multum arrident junioribus, qui veterum scripta nunquam legerunt, et instar tabulæ salæ, primas quæsq; impreisiones, facile receperunt. Quamprimum autem omnes præjudicio liberi, æquâ lance doctrinam veterum cum doctrinâ recentiorum contulerint, libenter agnoscant, quod

Omne iulit punctum, qui miscuit utile dulci.
Et confictas illas *hypothesium* fabulas, mire licet placentes, utilissimæ veterum doctrinæ, multum cedere fatebuntur. Accedite ergo, *Pbiliatri*, atque æquâ mente, cum veterum tum recentiorum doctrinam accipite, nam videbitis, quod

----- *Alterius sic*

Altera poscit opem res, & conjurat amice.

In Legem *Hippocratis* & E-
pistolam ad *Tbeſſalum*
Filiū, **COMMEN-**
TARII, & *Notæ*
Prolegomena.

Tit. I. De Authore hujus Libri.

LIBER hic *Hippocratis* nomen præ-
fert, cum autem multi olim Viri,
ejus nominis fuerint, videndum
quis ex iis, libri hujus Author fo-
erit, qui legem hanc discipulis sectori-
busq; præscripſerit.

Extricere quidem plurimi *Hippocratis* no-
mine, ut videre est apud *Herodotum*, *Thuci-*
didem, *Platonem*, *Aristotelem*, *Plutarchum*,
& *Pausaniam*, aliosque, quos hic comme-
morare non est opus. Septem, ejusdem pro-
fessionis, uniusq; et ejusdem familiæ, ge-
nere *Coos*, et scriptis editis celebres, re-
cenſet *Suidas*. Ex ultima hac *Hippocratum*
Pleiadæ

Pleiades, qui secundo fuit loco, Avi respectu, omnium clarissimus, reliquos longo intervallo post se reliquit, et

...ingenio superavit, et omnes

Præstrinxit, Stellas exortus ut Hibercus Sol.

Ut Divini etiam, et Magni cognomen apud posteros adeptus fuerit.

Orsus is fuit ex illustri et Regia Asclepiidarum Familia, si paternam respicias prosapiam; si maternam, Heraclidas generis agnoverit auctores; decimusq; nonus fuit ab Esculapio, ut Soranus in vita ejus Hippocratis ex Eratosthene, Pherecyde, Apollodoro et Ario Ibarjensi computat; vel decimus Octavus, si Pæto in Epistola ad Arzaxerxem Persarum Regem fides adhibenda.

Is magnus Hippocrates hujus libri Author apud omnes fere censetur, quod dictio ejus sit. Senem etiam Hippocratem eum scripsisse putat Joh. Heurnius (commentario in hunc Librum,) cum satis ex usu rerum prudentia haberet, quod significantia verba et accurata in rebus sapientia ostendunt, eo etiam dignus Liber est, sive rerum veritatem species sive elegantiam instrumentorum. Eriotianus etiam (quem nonnulli Neronis avo vixisse volunt, alii vero Galeno recentiorem faciunt,) in Proemio Lexici Hippocratici, ubi Catalogum recentet Librorum, quos

quos vere Hippocratici dici adseverat, Legis expresse meminit inter ea, quæ ad Artis rationem faciunt. Itaque ceterum videtur Legem non alterius esse auctoris quam Hippocratis Magni.

Tit: 2. Elogia Authoris.

Hic Hippocrates cum felicissimo et divinissimo esset ingenio, medicinam rudem quæq; id temporis instar fœtus recens concepti se habebat, primis fere lineamentis tantum adumbrata, felicius omnibus excoluit, primumq; in Artis formam redegit; sive ut *Pætus* (in Epistola ad Regem Artaxerxem) ait, ex parvis ac vulgaribus initis in magnam artem provexit. Medicendi insuper præcepta, scriptis accurate comprehensa, posueris reliquit, quod multos cuperet esse medicos qui servare possent. Ut *Senatusconsultum Atheniense* de ipso loquitur.

Fuit sane, teste *Suidu*, scriptorum ejus tanta ab omni ævo auctoritas, ut fidem ipsorum, perpetua experientiæ comprobatione firmatam, etiamnum Oraculi instar omnes veneremur ut Dei voces; neque ex humano ore progressas.

Galenus, Cap. 9. de usu partium, Hippocratici verba tanquam Dei voces venerantur, et passim alibi, omnium Philosophorum parentem, Medicorum omnium primum, omnium bonorum Authorum, optimarum disciplinarum ducem,

ducem, virum admirabilem appellat. Et *Lib. de optima Secta, Æsculapii gloriam adeptum fuisse testatur.*

Tanta olim erat divini istius Authoris celebritas, ut ob *Augustas* et *eximias Anni dotes*, et quod *Græcos a pestilentia sa-
vitia liberasse*, ab *Atheniensibus*, *publicis honoribus*, atque *muneribus* fuisse *cohonestatus*, et in *Deorum tandem numerum*, post *funera allectus*.

Ab *Aristotele veritatis & scientiæ Philo-
sophus* appellatur. Deniq; illius *scripta
Aurea*, tanquam *Cœlo delapsa*, cum hono-
re omnes *Medici tractare* solent. Nihil enim
temere scripsit, sed omnia cum brevitate,
gravitate & veritate: *quot verba, tot oracula*.
*Solus ille Medicinam nostram, non tantum
oppressam, sed fere suppressam, quasi re-
divivam excoluit, & in artem rededit*. Nam
*vitam omnem, in Medicinam Artem impen-
dit, eamque multo labore, assiduo studio,
vris exortatione, pluribus experimentis,
altissimâ prudentiâ, præstantissimis consi-
liis, longe post hominum memoriam claris-
sime condidit: optimusque Legislator cum
multas præceptiones saluberrimas, cum hanc
Legem utilissimam nobis reliquit.*

*Tir. 3. Quamobrem nomen huius
Libro impositum sit?*
*Quemadmodum in Regnis & Rebus publicis
regula*

Regula quædam est, quæ Clivs docet iustum ab insulto distinguere, neque aliud est hæc regula quam ipsa *LEX*; sic similiter in Artibus debet esse Regula certa, quæ instruat homines, discernere veros Artis Professores a Sophistis & Circulatoribus, qui eos dehonestant & dedecorant, cœsulis apud vulgus calumniis. Et ista Regula est, quam hic proponit Medicis Hippocrates; ob eamq; rationem, Legis nomen huic Libro dedit.

Est enim Canon & Regula in Republica Medicâ, qua dignoscuntur docti & periti Medici, ab his, qui, non vera Arte Medicinam faciunt.

Tit. 4. Argumentum Libri;
Contenta Libri sunt

Medicinae præcellentia.

Unde fuit ejus contemptus?

Ad Medicinam faciendam, quibus ducibus, opus.

Medici veri, qui.

Imperitorum infortunia.

His præmissis ad Librum ipsum enarrandum progeditum.

Textus Legis, juxta Versionem Joh. Ant. Lindani.

MEDICINA omnium Artium præclarissima est: verum propter ignorantiam

niam eorum qui eam exercent, et ob vul-
gi ruditatem, quod tales pro Medicis ju-
dicat et habet; jam eo res devenit, ut om-
nium artium longe vilissima censemur: at
vero hoc peccatum ob hanc potissimum cau-
sam mihi commissi videsur. Soli namque
Medicinae nulla pœna in Rebus publicis sti-
tuta est, præterquam ignominia: Verum
hæc ipsa non afficit, neque contingit eos,
qui ex composito personam iouis induerunt:
Simillimi enim hujusmodi Medici sunt per-
sonis, quæ in Tragœdiis introducuntur.

Quemadmodum enim illi figuram qui-
dem es habitum ac personam eorum quos
referunt, habent, illi ipsi autem vere non
sunt: Sic & medici, fama quidem & no-
mine multi, re autem et opere valde
pauci.

Quisquis enim Medicinae scientiam sibi
vere comparare voler, eum his ducibus voti
sui compotem fieri oportet, Natura, Doctri-
na, Loco studiis apto, Institutione a puero,
Industriâ et Tempore.

Primum quidem igitur omnium, Natura
opus est. Natura enim repugnante, irrita
omnia fiunt. Si vero Natura ad optima viam
demonstrat, artis doctrina facile contingit,
quam sane cum prudentia sibi comparare
oportet; ita ut a puero institutio acedat,
atque id in loco a natura ad disciplinam
apto,

ipto: amplius autem & industria adhibere oportet, eamque ad multum omnino tempus, quo disciplina ipsa insita, feliciter & cum protectu fructus suos producat. Qualis enim eorum, quæ Terra producit consideratio est, ejusmodi etiam Disciplinæ Medicinæ per omnia existit: Natura enim nostra velut Ager est: dogmata præceptorum velut Semina sunt. Institutioni a pueri cum eo convenit, quod opportuno tempore Semina in Arvum cadere oportet: Locus autem, in quo disciplina contingit, est velut ambiens Aer à quo e Terra nascentibus nutrimentum accedit. Industria autem Cultura est. Tempus postremum hæc omnia corroborat, ut perfecte enutriantur.

His igitur ad Artem Medicam allatis, & vera ipsius cognitione comparata, tandem per Urbes obambulando, non Sermone tantum, sed et opere Medicos habeti convenit.

Imperitia vero malus Thesaurus est, et infelices opes his, qui eam depositam habent, & insomnium, aut potius somnium diurnum, & maxime verum, alacritatis fiduciaq; ac veræ exultationis expers, timiditasq; & audaciae nutrix: timiditas equidem impotentiam, audacia vero ignorantiam artis significat. Duo enim sunt, Scientia & Opinio, quarum altera quidem scire facit, altera vero ignorare.

rate Cæterum res sacræ sacris hominibus demonstrantur. Profanis id fas non est, priusquam scientiæ Orgiis initientur.

Eadem Lex metro reddita
per D. Jacobum Brunum
meo rogatu.

ARS medica est quavis alia præstansior arte.
Sea quia sunt pleriquerudes, hanc qui profitentur
atque alii, temere qui hos ipsos arguere audent,
Omnibus hæc aliis prope nunc mage viliis habetur.
Qui in hi presertim hinc error manare videtur,
Quod plena est Soli Medicinæ nulla statuta
Legibus, excepta jaætura nominis unâ,
Quæ non laedit eos quis hæc infamia tangit.
Nam medici tales mutas omnino imitantur
Personas, quas in Scenam induxere petæ.
Sicut enim refrænt illi formamque habitumque
Aeternum ac personam, a quæis longè removentur;
Sic etiam medici sunt fami q̄ nomine multæ
Re vere & facti dauci hæc sunt nomen adepti.
Qui quis enim medicam sibi vere acquirere certat
Artem, lunt illi hæc sex adiumenta petenda;
Natura, q̄ doctrina, lotus studiisque secundus,
A puero institui studium, ac industria, temus.
(1) Primum igitur natura opus est nam si illa repugnat,
Irrita sunt proculs conamina cuncta futura
Comite hæc monstrante viam ad pulcherrimâ quæque.
(2) Sit doctrina comes. Quam cum prudentia oportet
Acquiras, s. 2) atque a puero sic eruditris,
(4) Inque loco id fiat studiis qui sit magis aptus. (multo
(5) Hinc summum addendum est studium (6) cum tempore
Nempe

Nempe, ut cum fuerit dicit ina quasi insita menti,
 Ubertim fructus hac & felicitate edat.
 Qualis enim ratio est horum que terra benigna
 Producit, talis quoque cognitio est medicinæ.
 Instar Agri nostra est natura, & dogmata pura
 Sunt Praeceptorum commissa ut semina terræ.
 Cumque hoc a teneris instructio convenit apte,
 Tempore quod terræ opportuno semina portet
 Tradere. Convivens studiis locus est velut aer,
 Qui fruges ambit, terræ & nascentia nutrit.
 Cultura est Studium. Hec corroborat omnia tempus,
 Nutrimenta sua ut perfecte sumere possint.
 His igitur primum Artem ad medicinæ,
 Ipsiis et vera acquisita cogniti ne;
 Tandem etiam multas urbes hominesque videndo,
 Non verbo tantum, ast opere in Medicis numerandi.
 Thesaurus malus est, amota peritia rerum,
 Copia dy infelix quibus hanc contingit habere.
 Tum revera, animaque etiam ut sententia surgit,
 Tranquillum que animum ignorans & gaudia vera
 Audacis timidique animi qua sedula nutrita,
 Et vires quidem nullus timor arguit omnes,
 At contra expertes aulacia denotat artis.
 Nam dico sunt diversa, Scientia, Opinio vanas
 Illa facit gnaros, ignaros altera reddit.
 Sacra virus sacris omnino sunt retegenda,
 At propius non est fas adventare prophanis;
 Artis perfecte donec mysteria norint.

In Legem Hippocratis Commentarius & Notæ.

Medicina omnium artium præclarissima
 est.] Medicinæ præstantia enit, o
 subiecti

subjecti quod tractat nobilitatem, & Artis ipsius necessitatem, et usus eximios quos exhibet.

Primo quidem ob subjecti nobilitatem: Subjectum enim medicinæ corpus humanum sanabile, est. Quod immortalis Animæ ac divini Spiritus habitaculum est, nam, cum Animam, cum corpus, regit, moderatur, et conservat Ars medica; ita namque corpus & Animæ, proportione quadam harmonica congruunt, ut corporis ægritudines, Animæ, & Animæ, corpori facilime communicentur. Ab omni ævo enim observatum est, multos, ex irâ, mærore, aliiq; animi passionibus, in graves corporis morbos incidisse: nec minor corporis in animam potestas est, sic in Lethargo & aliis affectibus, cerebrum, sacrum Palladis arcem, stupore infestantibus, in phreneticis, maniacis & melancholicis morbidum corpus, animum in contentum & sympathiam trahit.

Hinc ad pater Medicinæ Necessitas, quâ nulla regio, nulla ætas, nullus hominum ordo, carere potest: ejus enim leges, ut sunt gentium omnium æquè communes, ita cunctis, ubique Terrarum hominibus, salutares sunt. His, Imperatores, Reges, Principes parent, etiam si contingere alii legibus solutos esse, aut certè, non impune refragantur. Hujus leges matri, quæ infantum-

maternam dat, imo matri quæ penerit, antequam penerit, & parentibus, liberis operam datuiss, observandæ. Quæ enim viæ dulcedeo, quis usus illis qui morbo laborant, & dolore crucianur?

Valeat posse sibi oportet,

Si comportatis rebus bene cogitat uti.

Eximios igitur, 310, exhibet homini usus ats Medicæ, proinde omnium artium utilissima, quod sanitatem conservet, aut amissum restituat, sine qua, nulla Fortunæ bona, possunt esse bona. Omniibus ergo bonis ornat, et a malis liberat, cum humani corporis (quod præstat reliquis animalibus, tum figura, tum partium commoditate) valitudinem curat, et animi etiam incorruptibilis, et Æternitatis Diademate coronati imperium propagat.

Nam ut Lucretius canit,

.... Mente sanari, corpus ut Ægrum,

Et pariter fæli Medicinâ posse videmus.

Vel summis ob hoc laudibus prædicanda mentis conservatrix Medicina, quæ turibudos et infanos ad bonam mentem revocat, illaque superat et profligat venes, quæ teste Boetio, de consol. Philos. tib. 5, metro 3.

..... Detrahunt hominem sibi

Dira, quæ penitus meani;

Nec nocentia corpori,

Mentis vulnere jæviunt.

Multum etiam ad Medicinæ encomium facit, quod ab omnis ævi memoria, colli-
osnari, exerceri meruerit hæc disciplina ab
hominibus, tam animi quam fortunæ bonis
præcellentibus, Principibus, Regibus, Impe-
ratoribus, et sapiendi Magistris. Eam qui-
dem primi exercuerunt, teste Celso præ-
lib. i Sapientes.

Primoque medendi scientia, sapientia
pars habebatur, ut et morborum cu-
ratio, et rerum naturæ contemplatio sub e-
isdem Authoribus nata sit. Et intra; ideoque
multos ex sapientia professoribus, peritos ejus
fuisse accepimus, clarissimos vero ex his, Py-
thagoram, et Empedoclem, et Democritum.
Hujus autem (ut quidam crediderunt) dis-
cipulus, Hippocrates Cous, primus quidem
ex omnibus memoria dignis, ab studio sapi-
entiae disciplinam hanc separavit, vir Et arte
Et facundia insignis.

Plutarchus etiam Author est, Homerum
quoque, quem omnis sapientia fontem
prædicant, medicinæ studiosum fuisse; et
alterum Poetarum Principem, Virgilium,
omne studio induluisse medicinæ, Donatus
in ejus viâ, memorix iradidit.

Inter Reges et Heroas medicinæ peritos
acepimus Jasonem, a medendo sic appellatum,
Hermetem, Zoroastrem, Selomonem,
Jesinam Regem nostrum, et Imperatores
Adrianum

Adrianum, Antoninum, Constantium IV.

Verum hos omnes superavit Mithridates, qui (ut Plinius ait) omnium ante se, diligenterissimas vitæ fuisse argumentis, præterquam fama, intelligitur: is ob invenienciam Antidotorum ex quibus unum nunc etiam in bohernum usque diem, nomen famam ejus præfert) omnium mortalium ore celebratur.

Sed maxima gloria est. æternum Patris Filium, hanc solam elegisse divinam artem, ut sibi divinitatis esset testimonium, pretiosissimam enim viræ partem, quam degit in terris, impedit infirmis, et morbos propulsavit; ut præterea Angelos, prophetas, Evangelistas et Apostolos medicinam exercentes, aliquosque sanctissimos viros medicam artem professos.

Praestantiam quicq; artis medicæ demonstrat, quod omni ævo medici ad summos honores et dignitates erexit fuerint.

Hippocrati, a Senatu populoq; atheniensi ob liberatam peste Græciam, luci decreti, et magnis mysteriis, non secus a Hercules Jovis filius, initiatus ac corona aurea donatus fuit; et posteris etiam seculis, tantus ejus bonus erat, ut Lex lata fuerit (Pandecti, lib: 1:tit. 5: lege 2a: de statu) sequens,

Septimo mense nasci perfidum partum, jam recepsum est, properè Auctoritatem

Doctissimi viri Hippocratis: & ideo credendum est eum, qui ex iustis Nuptiis septimo mense natus est, iustum filium esse.

Præstantiam denique medicinæ evincunt privilegia medicis ab Imperatoribus concessa. Quæ summatim nobis exhibet Lucianus in abdicato: p: 510: et 511. Sic,

"Medendi ars quanto est Honoratior,
vitaq; conducibilior, tanto convenit esse
liberiores, qui hac utuntur; ac iustum est, ut
ars aliquo gaudeat privilegio in exercendi
facultate, ut neque cogatur usquam neque
ferat imperium res sacra, Deorum doctrina,
virorum eruditorum cura, neque in servitu-
tem trahatur Legis, neq; timori poenisque
Tribunallum, neq; obnoxia calculis sit.

Quæ diu medicorum privilegia fuisse, con-
firmant sequentes Constitutiones Imper-
atorum.

Prima est Constantini Imperatoris Cod:
lib: xi, tit: 52: de professoribus et medicis,
6 parag: Imp. Constant: ad Volusianum,

"Medicos et professores alios Literatum,
una cum Uxoribus et Filiis, nec non et re-
bus quas in civitatibus suis possident, ab
omni functione, et ab omnibus muneribus
vel civilibus vel publicis, immunes esse præ-
cipimus, et nequid in provinciis hospites re-
cipere, nec ullo fungi munere, nec ad judi-
cium deduci, vel injuriam pati, Mer-
cedes

cedes etiam et salario reddi jubemus.

Severus Imperator & Goitofredo in hanc legem tese, medicis Annonas ex publico reddidit.

Quæ confirmantur ab Imperatoribus *Juliano* in Epist. *Grecis*. Ab *Honorio* et *Theodosio* in Codice *Theodosij*. de medicis et professoribus. paragr. xi.

“*Vetum propter ignorantiam eorum qui eam exercent, et ob vulgi ruditatem, quod tales pro medicis judicat et habet; jam eos res devenir, ut omnium artium longe vilissima censeatur.*”

Diu certè est, quod medicina haud pa-rem de pristina sua estimatione, apud homines omnis conditionis, perdidit; et indies magis magisq; ad Occasum declinat: Causas hujus Calamitatis reddit duas *Hippocrates*. Prima est ignorantia eorum, qui eam exercent, quorum ingens numerus, tum vi-llitas mira est, qui antequam didicerint scientias quæ aperiunt viam ad Medicinam, & ejus artis fundamenta sunt et basis; adeoque cum Scientiæ hujus orgiis nunquam rite iniciati fuerint, factis tamen ejus ope-rari, non erubescunt; et neglecta Morbo-rum per causas naturales cognitione digno-notioneque *εμπειρίαν* Solam temere et im-pie conjectantur; et ut *Plinius* refert lib.

26 cap. 1. discunt periculis Concivium, ac per experimenta impune mortes agunt.

Hodie certe, ejusmodi respiratorum, Agyrtarum, Circumforaneorum, Veneficorum omnia plena.

Fingit se Medicum quisquis, idiota, profanus Judeus, Monachus, bistrio, rafor, anus. Imo Medicos se fingunt Lenones, Obstetrices, Pharmacopolæ, inducti Parochiarum Sacrificuli, Hortiani, Fæcundum infraudes hominigenus. Hi sunt in Republica ægrorum pernicioses, rei Medicæ calamitas, et libitinæ præfides.

2da Causa est, (inquit Hippocrates) vulgi ruditas, quod tales pro Medicis iudicat et habet.

Ea enim est promiscuæ multitudinis (imo sepe magnatum) et vulgi perversa credulitas, et stolida simplicitas, et ea cith (teste Plinio) cuique pro se sperandi blanda dulcedo, ut cuique se medicum profitenti statim credatur, cum sit periculum in nullo mendacio magis. Cenlet enim stolidum vulgus, nihil inter doctum, indoctumq; interesse medicum, artemq; medicam omnem in experimentis consistere; quibus illi atque hi æque abundant. Alii de plebe in densâ palantes ignorantia nocte, tanta quoque inuidia, et malevolentia adverius eruditos, laborant et livent, ut nomen doctorum plane

plane aduersenior, siique similes stupidos, rudesq; Empiricos suspiciant, iisque præterant. Hinc vero si quid vulgus inutilis facis habuit, id ipsum Medicinæ ingessit, et ita,

Glomerantur in unum

*Innumeræ pectes Erebi, quascunq; sinistro
Nox genuit fætu.*

Quis has pectes non dixerit, si infidiam, temeritatem, ignorantiam, fraudem, sacrilegium, vanitatem, ineptiam ac stoliditatem extremam prædictorum hominum medicinam affectantium; atque ita de humana vita ludentium, ac si de re vilis momenti aegendum foret, vel leviter consideraverit? Cum eos nocentissimo fuso artem tantam, et tam sacram et solemnem exercere perpendit.

Cum Medici officium sit, ut ruto, celester et jucunde curet; hi pro animi arbitratu egregie tyrannidem exereant, ac temeraria manu, talia non raro medicamenta præscribere non verentur, quibus ægrum succumbere necesse sit. Hinc in eos quadrat illud Virgil. 2 Georg.

*Tempore non alio catuloru[m] oblita leona
Sævior erravit campis, nec funera vulgo
Tam multa informes ursi, stragemq; dedere
Per sylvas, tum levus Aper, tum pessima
Tigris.*

At

“At vero hoc peccatum ob hanc potissimum causam mihi committi videtur. Soli namque medicinæ nulla poena in Rebus publicis statuta est, præterquam ignominia, verum hæc ipsa non afficit neque contingit eos, qui ex composito personam ipsius induerunt.]

Hæc etiam Plinii est querela. Nat. Hist. Lib. 29, Cap. 1. ‘Nulla Lex est, quæ puniat inscitiam capitalem, nullum exemplum vindictæ, diffringat periculis nostris, et experimenta per mortes agunt: medicoque tantum hominem occidisse impunitas summa est. Quin imo transit convitium, et intemperantia culpatur, ultroq; qui periuntur.

Quibus mihi fas sit, Viri clarissimi mihi Amicissimi D: Gualteri Charletoni, Regii medicorum Lond. Collegii, olim præsidis, querelam subnecere, quam in nupera oratione Anniversaria habuit his verbis.

“His tamen Σκετοφάγοις catasta, loris et equuleo dignis, Magistratus importunatique, et non Solum proletariis, et capite tantum censis, sed ampliori fortunæ hominibus, imo sibimet etiam ipsis interdum exitiali lenitate, parcunt: neque ulla in eos poena in Rebus publicis constituta est, præterquam ignominia, quæ nihil afficit, neque contingit eos, qui ex composito medici personam

personam induerunt, ut nos, gravissima de-
caula, cum Marcello Palingenio excla-
memus,

O miserae leges! qui talia crimina fertis.

O cæci reges! qui rem non cernitis istam.

*Vos quibus imperium, qui mundi frenos tenetis,
Ne tantum tolerate nefas, banc tollite pestem.*

"Interest enim generis humani, ut procul
arceantur ab omnium nobilissimæ artium
exercitio, qui eam ne à limine quidem fa-
lutarunt, sed civium valetudinem quæstui
babent, debitumque medendi fructum aliis
seclerate præcipiunt, qui ab ineunte usque
attate in eadem addiscenda opera pluri-
mum, ingentesque sumptus fecere. Quid
namque crudelius est, quam imperito, et
quicquid usquam concipitur nefas, lucelli
causa, ausuro Agyrae bonos cives tradere
impure occidendos? Quid Iniquius, quam
Sublata monerum, dignitatum, graduum,
meritorum, personarum distinctione, pro-
fanis sacra, ignavis generosa, ardua indo-
cis, subtilia idiotis, honesta imparis, omni-
bus omnia licentissimè, et cum imponitate
permittere? Quid deique Reipublicæ peri-
culosius, quam iusta, et divinis pariter ac
que humanis legibus consentanea, omnique
ad ævo à tot viris prudentia simul et impe-
rio illos tribus, solenniter sancta medicorum
privilegia, quibus, tanquam fixis publica
auctoritate

“auctoritate terminis, olim distinerti fuerunt,
“et ab Empirorum invasione defensi, viola-
“te; ad liberalis contemptum eruditionis,
“indeque necessario succrescentis barbariei
“inductionem”

“Simillimi enim hujusmodi medici sunt
“personis, quæ in tragœdiis introduceuntur.
“Quemadmodum enim illi figuram quidem
“et habitum ac personam eorum quos rete-
“runt, habent illi ipsi vere non sunt] Sic per-
sonis istis, Sceptrum et Chlamis aſignan-
tur, ſed cum piaſtence populo elati incelle-
ſunt et Cothurnati, ſimul exierunt, excaſ-
ceantur et ad ſtaturam ſuam redeunt,

“Sic et medici famâ quidem et nomine mul-
“ti, re autem et opere valde pauci] Quippe
quid difficultis medicina eſt, nec facili labore
obtinerur, ob judicij difficultatem, et ob
experienciam. Judicium autem difficile
eſt, pro diſtincione corporum, cauſarum
ac ſignorum, et remediorum, ad cognoscen-
dendum, praedicendum, et curandum. Nam
ſimilitudines, bonis etiam medicis ſapè
imponunt, et ſolitaria ratio, ſapè multa
ſuader, quæ uſus coarguit.

Experiencia autem, periculoſe fallax
eſt, et fallaciter periculoſa.

“Quisquis enim medicinæ ſcientiam ſibi
vera

“vere comparare voler, eum his dueibus vo-
“ti sui compotem fieri oportet, Natura,
“doctrinā, loco studiis apto, institutione a
“puero, Industriā, & Tempore.

“Primum quidem igitur omnium Natura
‘opus est.] Natura hic, non tantum ea po-
testas est, quam in primā creatione, cunctis
rebus, pro suā cuique conditione indidit
Deus, sed peculiaris ista & ingenita cuius-
bet nostrum aptitudo ac propensio, ad hoc
illudve studii; prout

trahit sua quemque Volupias,

Sic ille naturæ quadam indole, feratur
ad Medicinam.

Ut vero apti ad Medicinam simus, mul-
ta nobis Naturam oportuit suppeditasse
quā corpus, quā animum.

Corpus imprimis Sanum esse debet, &
Validum laboribus ferendis, & muneri diu,
noctuque obeundo promptum. Tale quis-
quis natus est, servare id sibi, vel in exem-
plum ægris deceat, optimā & frugali viven-
di ratione, & quæ paucis sit contenta; sed
vel eam quoque ob causam maxime, quod
animi mores, motusque corporis, plerum-
que imperiem sequantur.

Certum omnino est, Memoriam, Ingeni-
um, judicium, quibus ante omnia pollere
Medicum oportet, plurimum Virium aut
languoris a nobis capere. Dederit Memori-
i

am natura tenacissimam, non tenet, si assiduo
mero madet; ingenium perspicacissimum,
quam caligt ciborum nebulis involutum!
judicium acerrimum, ecce quam obtundi-
tur, quibus edere & bibere, & in cœno volup-
tatum volutare, vivere est! Adeo ut non sit
corpori solum, sed & menti Sanitatis exerce-
tium, non saturari cibis, Vitale Semen con-
servare & impigrum esse ad labores; ut non
tantum magna pars libertatis sit bene mora-
tus Venter, sed & Sanitatis & felicitatis.

Ut autem opinionem sibi & auctoritatem
Medici concilient, non tantum promptiu-
dinem adferre ad Medendum & studium
oportet, sed & animo fini, circa omnem vi-
tam probe Compositi, Sobrii, continentes,
liberales, Veraces, Fideles, sc, non nomine
tantum philosophi.

Philosophiam sanè tam necessariam esse
censuit Galenus, ut librum scripserit (qui
inter ejus opera, etiam hodie extat) cui
titulus est, quod Optimus Medicus sit quo-
que Philosophus: & ejus argumentum est,
quantum utilitatis ars differendi, Philo-
sophique cognitio Medicis afferat. Certe
si Fontes prius indagandi sunt quam riu-
li, principia conclusionibus, causæ effec-
tis præmitti debent, Pectus, Philosophia &
præsertim physicæ institutis imbutum & in-
colatum, ad medicinæ studium adferendum est.

Di-

Divinus autem senex libr. de elegantia textu quinto, expresse ait, Quia propter oportet Sapientiam transferre ad Medicinam, & Medicinam ad Sapientiam.

"Medicus enim Philosophus est deo aequalis. Neque enim multa est inter ipsos differentia, nam omnia quae ad Sapientiam requiruntur insunt in Medicinâ: argenti contemptus, reverentia, verecundia, habitus submissus, autoritas, judicium, quies, obviam itio, mundicia, doctrina, cognitio ad vitam utilium ac necessiarum purificationum, alienitas a mercimonis, alienitas a Superstitione, præminentia divina. "Habent enim quacunque habent ad coercendam intemperantiam, inscitiam, avaritiam concupiscentiam, rapinasque ac impudicitiam. Hæc enim est cognitio accedentium & usus eorum quæ ad amicitiam pertinent & quomodo ad liberos, ac quascunque res se gerere oporteat. Quaterus igitur cum hac Societatem habet Sapientia quædam est.

Prima Sapientia est vita laudabilis, altera omnes homines, quibuscum versandum est, isthac ansa præbendere, quæ & tolerabiles sunt & ad usum aptiores. Hoc vere Vivere est & tota Vita discendum est. Instrumenta Vivendi cum sibi, tum altis, Scientiæ sunt. Hæc tamen recte expere nemo atque

Surpare in suum & proximi commodum sine
Sapientiâ potest. Quam autem necessaria sit
Medico pietas, idem Hippocrates ostendit i-
bidem textu. 6.

“Etenim Scientia de dils vel maxime
‘animo ipsius implexa est. Etenim in aliis
‘affectionibus, & in Symptomatis acciden-
‘tibus, Medicina erga deos valde reverenter
‘se habere comperitur. Medici vero deis con-
‘cedunt, non enim est potentia in ipsâ redun-
‘dans. Certe Medicis divina potentia maxi-
‘me innotescit, nam his potissimum

Præsentem refert qualibet herba deum.

Ut quibus majus argumentum est in oc-
culis earum potestatibus, quas sicuti non
aliunde quam a deo habere loquuntur ad-
mirandæ earum structuræ, sic a Solo Deo
nobis manifestari, quotidianæ morborum
curationes testantur; ut raceam mirum Dei
Artificium in Animalium & præsertim ho-
minis fabricâ, qui vel minitum operum
dei scrutatur serio, eam videt omnium parti-
um structuram, eam harum inter se dilposi-
tionem & eum hinc consentaneum utrum
quæ eum in conditoris laudem rapiant: ita,
nihil medico tam parvum estimatur, quod
non magnum in se contineat numen.

Nam & hi multa quidem aggrediuntur, mul-
“ta vero etiam per seipso ipsis superantur.
In Hippocratis etiam jurejurando, obligantur

Artis filii ad virtutem præstandam, his
verbis,

*Faxo mihi sceleris purissima vita nefandi
Semper eat, castique decus sine labe pudoris;
Nec mihi sanctum ullo vitetur crimine munus.*

Pietatis autem exercitium hoc consistit, cùn in Sincero cultu Dei, cùm in fidelis exse-
quitione munetis suscepisti. Deus est, qui vul-
nus facit, & manus ipsius sanant. Brevissi-
ma igitur ad Sanitatem Via, est sedissima
ad Deum. Piè prudentis Medici est, non se
solum in eam conjicere, sed & doctorem
se & doctorem præbere ægio ad illud bo-
num a Summo bono consequendum: quod
fidelitatis erga ægrotantem documentum
est.

Si autem Medicus per suam manum Va-
letudinem bonam reddi ægroti desiderat,
ne desinat cum timore & tremore Deum in-
vocare, ut se velit induere omnibus neces-
sariis ad Medicinam cuicunque probo fa-
ciendam.

Naturæ ad optima viam affectante] Et si
promptitudo quædam adfit ad Medicinam,
& Veritatis amore flagret, non Sectæ alicu-
jus amore ferueat. Nam optimè tenet illud
Senecæ, *insita esse nobis omnium artium*
omniumque Artium Semina, magistrumque ex
occulto Deum producere ingenia. Tecum er-
go fieri dispuia, & te examina quid velis &
quid

quid possis, & an ducem habes Naturam, quæ non solum velut Mercurius digicum in Viam intendat, sed ut Minerva pœzeat. Nam male respondent coacta ingenia, & optimè suscedent omnia, si sit Volens Genius. Cujus in te insolem semel cognosce, cognitæ totum te trade, & firmiter inhæsce; alioqui natabis inter Cupidinum fluctus. Igitur quo quisque vergere natum viderit, illæ finat.

Artis perceptio evenit] Id Hippocrates confirmat lib. de decenti ornatu secl. 3. Principaliſſimum quidem igitur berum omnium pœdiorum est natura. Nam si hæc affuerit his qui artibus animum applicant, per omnia pœdicta penetruare poterunt. incognita enim utilitas, tum in sapientia, tum in arte adhibita, ad principium capiendum edoceri potest: natura autem defluit & confunditur cum sapientia, ad cognoscendum ea quæ ab ipsâ naturâ facta sunt. hoc est, Natura per se mutuatur regulas & pœcepta philosophiarum, ut melius innoescere faciat operationes suas singulares per generalia pœcepta Scientiarum, ars enim & scientia pro objecto habent res generales, & Natura res singulares; & ita ope scientiarum Natura innoescere facit operationes suas particulares.

Natura tamen hoc non facit sola, sed comite

comite Doctrinâ] quæ restabat indolem si non corrigit, certè pronam dirigit, et vim promovet inilitam, atque animi bona, ad quæ nati sumus, velut sopita excitat, cum irritantix accessit: neque consummata satis sine eâ, ipsa natura est, aut prosector parum ornata, vel etiam instruata est, ad suum vel alienum Usum: optimè enim ait Seneca, *ne minem per se Satis valere, ut emergat, oportere manum aliquis torrigat, aliquis educat.* Itaque aditum nostræ Artis, si quis Naturæ duæ subierit, Doctrinæ & Sapientiæ opus auxilio ut penetret, & ascenda.

Cujus maxime illiustris effectus in his patet
Quos protinus anni

Firmavere rudes.

Hinc in textu requiritur, *Institutio a Pueri*] Fere omne ingenium est bonum, si in bonâ ætate cæperit, facile est teneros adhuc animos componere, alt difficulter reciduntur vitia, quæ nobiscum creverunt. tempus autem juvenile tempus flementis est sed multa sunt quæ agrum hunc sterilem reddunt; inopia judicij, curiositas, inconstans, præcipitans; & peculiare hoc juvenibus Virtus, Ambitio & philautia. Existimant enim se jam illa Scire, quæ Neisciunt, et putant jam se eo devenisse quo pergeredebent. Quare nunquam eo deveniunt: et ut Ele-
ginter hoc exprimit Galenus libro prædicto
"Quod

“Quod moris patiuntur Athletarum plerique, cupientes quidem Olympiorum viatores evadere, nihil autem moliri, quo id consequantur studentes. idem et multis Medicis accidit, nam Hippocratem quidem laudant, ac omnium principem exaltant, “ut autem sint illi inter Similes, ipsi omnia potius quam id agunt: Is enim, non exiguam partem ad Medicinam, ait, Astronomiam conferre, ac omnino eam quæ ipsam præcedit Geometriam; si vero non solum ipsi ad his utrisque abhorrent, sed eas sectantes coarguunt. Ille idem Naturam corporis, quam totius Medicinæ ordinis principium statuit, optimè cognoscendam esse præcipit, at idem isti in ea re ita studium ponunt, ut non modo nullius ex partibus corporis, substantiam, aut formationem, aut magnitudinem, aut nexum, aut quæ est cum propinquis communicatio, sed ne posse situram quidem noscant.

“Animæ vero Natura, teste Platone, absque totius naturâ, sufficientur et dignè cognosci non potest. Adeoque veterum præcepto cum Physica (in quæ medicina dititur) quæ scilicet ex naturæ observatione acquiritur, cum Historia Naturalis addiscenda est. Ut Naturæ etiam artificium in singulis suis operibus rite intelligatur, opus est, ut totius Mathesios fundamenta sciantur. Quæ omnia cum

cum optimè tradiderint harum Artium omnium Principes, Græci et Latini, necesse est qui has disciplinas & Artes, addiscere cupiunt, Linguas Latinam & Græcam benè calleant.

Cum autem Juvenes satis Liceris & liberalibus Artibus imbuti fuerint, & honestos modellosque mores induerint, atque animum doctum, compositumque habeant, tum ad Locum consummandæ scientiæ & Sapientiæ Artique Medicæ perdiscendæ Aptum, mittendi sunt.

In hoc autem Regno, Urbs Edinburgum Regni Metropolis commodissima est, quæ non nisi brevi spacio a maris Æstuario distans, ob Situm in Colle, Orienti Soli expositâ, saluberrima est, & propter Civium ingentem Numerum, & Hominum ex omni reliquâ Regione ad eam confluxum, ibi plurimi Medicæ, Chirurgi, & Pharmacopæi repenuntur, apud quos quotidie Artis exercitia videre licebit, & aliquando etiam Corporum Sectiones offeruntur, & Chymicæ Operationes demonstrantur. Plures etiam hic sunt Bibliothecæ, cujuscunque Generis & scientiæ libris repletæ: Horii etiam adfunt, Plantarum copiâ paucis secundi: Sunt & Musæa varia, omni Historiæ Naturalis subiectili instrueta: Artis medicæ etiam Magistri habentur, qui cum voce cum praxi docebunt

Notebus, de quod dixerint faciendo probabant, quibus curæ erit, discipulos docendo Familia & Republicaz utiles aliquando reddere. Adeoque nihil in hac Urbe desideratur, quod Studiis Medicis promovendis utile sit.

Sed ut hæc vobis prossint, labore opus est, quo Deo omnia vendere, verus et veritatem gnome est. In omne igitur vita, opus est diligentia et exercitio descendit. Cum Formicas grana convehentes, contendentesque in commune bonum speciatim, existimare debetis, hanc tanquam Dei vocem esse, quæ judet osium, nocentissimam peccatum fugere, & suscipere honestos labores, quibus ea nobis, quæ in omni Vita necessaria sunt comparemus, & Societatem communem hominum juvemus. Pergite ergo, Deo juvante, certi quod Seti volentibus, omnia sunt leviora, & nihil tam difficile est quod non cedat diligentæ. Generosa rei est respicientem non ad suas, Sed Naturæ suæ Viues, conari alia, tentare, et mente majora concipere, quam quæ etiam ingenii animo adornatis effici possunt. Qui sibi hoc proponuerint, laboribus, quantumcunque illi sunt, parent, animo sufficientes corpus. Ergo Vos proponite, Philiatri, et ex re, et ex commodo estimare, quam sint futuri iugandi acti labores, qui cum lucro honorem modile præmium Victoriis gradunt.

Gloria

**Gloria soli amulis, quemvis perferr e labore
Suader, q' inducit nobis sudare seruas.**

**Vos & huc, et opes manent, si fortiora
animo contenditis ut efficaciamini Virtute &
Doctrina celebres,**

**Ult fatis, persuasos vos esse vellet, Vo-
bis opus esse**

**Tempore] Nihil enim magnum, repenti-
num, aut facile parabile est, et, si alibi, hie
maxime tenet illud**

Non iacer in molli Veneranda scientia leta.

**Nec inspiratore, sed grandi labore Ars
Medica acquiritur.. Videris, quam om-
nis ordo rerum et natura, per constitutos
gradus procedat, pueri sumus ante, quam
Senes; literas discimus ante, quam Verba
legere, colores distinguere et milcere ante,
quam pingere; fundamenta jacimus, adem
superstruunti, non ut perdamus tempus, aut
operam, sed ne perdamus. "Ipsa & inquit
Seneca Nat: Quaest. lib. 7. cap. 31. In-
r'rum natura, Sacra sua non simul tradit, in-
itiatos nos credimus, in Vestibulo ejus ha-
'rebus, illa arcana non promisse nec capi-
'tus parent, reducia et interiora Sacra claus
'ta sunt, ex quibus aliud huc grata, aliud
'quaz post nos subibit, aspiciet. Et ut re-
rum natura Sacra sua non semel tradit, si
requie Ars medica. Initiatos nos credimus
eius Sacris, in Vestibulo haremus. Vos ha-
're libenter, et nihil parvum suiuimatis, quod
ad**

ad magna ducat; de literis inteligo latinis
Græcisque et de Artibus liberalibus, hærete in
illis, et si omnes comprehendere non vacat
attingite tamen, plurimum enim utilitatis
daturæ sunt. Sed vos longius teneant Physi-
ca et Historia Naturalis, et ad consideran-
dam Vestram et Universi naturam, quæ
in partibus suis mite varia, et artificio mira-
bili stupenda est.) veri avidi, insurgite,
hæc enim nosse supra omne pretium est: Ad
ipsa deinde Medicinæ sacra teneatæ, quæ
vobis aliquam opem, et vestra indigentia s-
ope, sunt latura. Ad hæc omne vestrum
Tempus, etiam si diligentissime impensum
fuerit, necessarium est.

Cavete, ne qua ejus pars elabatur nihil agen-
tibus, ne qua male agentibus. Ignavia fugue
supra ipsam pestem; immo fugate non enim hæc
magis corruptit corpus, quam ista animam.
Ignavia semel admissa subit, inertia ip-
sius quædam dulcedo, et invisa primo des-
dia postea amat, amata non tantum corpus
Animumque virilem effeminit, sed et ducit
ad improbitatem et abducit: sique impro-
bitatis inexpugnabilis acies, ubi morbus in-
valescens in animo, conscientiam sibi et auda-
ciam male agendi adjunxit. "Proleto di-
"scimus nihil agendo male agere. (hic liceat
mihi Lindani doctissimi verba subjungere)
" Ut non discaris, Robur et Æs triplex

'circa pectus induite, contra Vicitum illum
'Giganteum Ducem; contra quem ut fortis-
'ter pugnetis, sumite vobis baculum diligen-
'tis constantiæ peram temperantiæ lapides fo-
'brietatis, frugalitatis, vigilantiæ, Modestiæ, hu-
'manitatis; et foodam imprimis Pietatis. Si ja-
'citis, prostraturi Bellum estis et potius
'Victoria.

'Quâ id agatis, ut meliore vestri pariedere-
'ti, & a mortalitate ipsâ vos vindicetis.
'Longissimum vobis ævum, ingenii fama,
'honoresque & opes, Artis usu abunde pro-
'mittente.

Sed dolendum est, quod ea nunc juve-
num plerumque ambitio, ea philautia est,
ut grave sibi impositum onus putent, si tres
annos studio medico impendant, imo vix
expleto Biennio, ex quo e Philosophiæ
Scholis egressi sunt, cruda sua studia, ad
Valetudinis humanæ curam, & mortorum
profligationem prope illunt nonnulli. Ut nihil
de Druidis dicam, quos annos vicenos in
disciplinâ permanisse, Cæsar auctor est, lib
6. de Bello Gallico. Etiam inchoante Seculo
nuper elapsi, Medici plerique Nostrates
oþio vel decem annos, studio medico impen-
derunt, & etiam hodiè, ante tot annos in
studio Artis Medicæ intuleros, in Acadé-
mia Parisiensi, Doctoris in Medicinâ titulus
nemini conceditur. Apud Veteres autem
tanta

tanta habita fuit ratio temporis, ut *Euriphon* Antiquus Medicus interrogatus, Quonam præceptore usus esset, responderet, *Tempore*. Nec sine multo tempore studiis concesso, ullam authoritatem apud *Ægros* habituri sunt Medicis, nam ut in *texia* est, "Amplius autem & Industriam addibere oportet: namque ad multum omnia tempus, Quo disciplina ipsa insita, feliciter & cum perfectu fructus suis producat. Qualis enim eorum quae terrena producit, consideratio est, ejusmodi etiam disciplina medicina per omnia simili-ter: natura enim nostra, velut ager est: dog-
mata præceptorum, velut Semina sunt: in-
stitutioni a pueri cum eo convenit quod
opportuno tempore Semina in arvam cade-
re oportet: locus autem in quo Disciplina
contingit, est velut ambiens aer, a quo e terra
nascentibus nutrimentum accedit: indu-
stria autem cultura est: tempus postremum
hac omnia corroborat, ut perfecte enunci-
antur.

Ut igitur non nisi justo tempore peracto,
et terra nascentia maturantur, sic nec disciplina
Medica, sine mora in studiis necessaria
maturos fructus et Salutares producere
potest.

Et igitur ad artem Medicam allatis, &
Vera ipsius cognitione comparatione tan-
dem per urbes *Obambulando*, non sermone
tanquam

"raturum, sed & Opere Medicos haberi con-
"venit.)

Qui conditiones praedictas observaverint
& per gradus requisitos, discendo transi-
ent, per exteris etiam Regiones peregrina-
ri debent, ut se magis in Arte nostrâ perficiant,
observando quæ in morbis, eorum
que curâ apud exteris Gentes occurrunt, ne-
que enim frequentes sarcis corporum Secri-
ones apud nos, neque quod dolendum nullâ
Notocomia reperiuntur, quos defectus non
nisi peregrinatione supplere possunt. Sane
Veteres summe necessarias peregrinationes
causuerunt, ad se cum in scientiis cum in Ar-
tibus perficiendos, ut de Pythagore, Solone,
Platone, immo Hippocrate & Galeno constat, nec
aliter assequi possunt, ut non Sermone tan-
tum, sed et re & opere Medicis evadant, &
consentantur, linguaque per mentem intin-
loquantur.

"Imperitis vero malus Thesaurus est, &
"infelices opes his, qui eam repositam ha-
"bent, & insomnium, aut potius somnium di-
"urnum, & maxime verum, alacritatis fidu-
"cizque ac veræ exultationis expers, timi-
"ditatisque & audaciæ Nutrix. Timiditas e-
"quidem impotentiam, Audacia vero igno-
"ranciam Artis significat. Duo enim sunt
"Scientia et Opinio, quarum altera quidem
"Iste facit, altera vero ignorare.] Hæc
Clarius

Clariss explicat ipse *Hippocrates* lib. de
decenti ornatu, textu quarto; ubi ait, Hon-
orus est enim ex Opere, quod quis edocet
est, Sermo. Quicquid enim artificiole fac-
tum est, ex ratione prolatum est ac produc-
tum. Quicquid aurem artificiole dictum
est, non autem factum, methodi inartifica-
lis demonstrativum existit. Nam putare qui-
dem, non autem facere, ignorantia & inar-
tificialitatis signum est.

“Opinio maximè in Medicinâ, in crimen
vertitur eam adhibentibus: his vero qui eâ
in se usi sunt, perniciem affert. Etenim si
sibi ipsis in Sermonibus persuaserint, & o-
pus ex disciplina te scire putaverint, quem-
admodum aurum adulterinum in igne iudi-
catum, tales seipso esse demonstrant. Quan-
quam talis prædictio nihil commovet ad
prudentiam eos, qui sunt ejusdem generis.
Quod autem rectus sit finis, cognitio mani-
festum facit.]

In qua optime notat *Jo: Heurnius* Com-
mentario in hunc locum: Quod Divinus
Senex hic monstrat ignoriam eorum, Qui
nullum usum junxere artis theorematis. que-
re tunc veritate spoliatim improbatam indu-
unt loco veritatis, & gloriae loco infamiam.
Nam itaque experientiâ opus est ut naturali
methodo discatur ars: alioqui veritate ex-
mitur.

Ostendit

Offendit veritatis neglegtum originem
esse infamia: nam Veritas laudem parat. Ve-
ritas eti cum theorematu usu, id est arti par-
ticulari respondent, nam duo convenient ad
attem, $\tau\omega\eta\tau\sigma$ singulorum exemplorum, et
 $\rho\pi\sigma$ generalium axiomatum. Ab universali
enim artis ratione proficiuntur, ut scilicet, ad sic
 $\rho\pi\sigma$ artificiosa, imitatione naturæ parentis.

Theorema autem universale, $\mu\eta\tau\omega\eta\tau\sigma$ de
quod usu in singulis demonstrari nequit,
methodum $\alpha\tau\chi\rho\eta\tau$ subesse denotat, hoc
est, attem futilem, mendacem, nugacem. Mul-
ta enim excogitare & axiomata fabricari
qua abusa non sunt enata, vana sunt. Nam
in artibus non satis est universalem cogni-
tionem habere, sed agere oportet, & in sin-
gulis exerceri. Opinio enim sine actione
theorematu suspecta facit, & inutilis est si-
ne usu, igitur rejicienda. Veritatis etiam
neglectus, causa fit improbitatis: Nam opin-
atio damnoſa est, etiam in singulari exer-
citacione, ubi deprehenduntur dum opinan-
do potius quam experiendo, veritatem af-
sequi student. Opinio enim, ut est in textu,
alacritatis, fiduciaeque & veræ exultationis
expers est, timiditatisq; & audaciaz nutrix.

Audaciam quidem producit ignorantia,
quod morborum indolem ac eventum non
sciant nec distinguere possint curabiles mor-
bos ab incurabilibus, ideoque ad nulla pe-

pericula exhorrescunt; sed confidenter & superbè promittunt Salutem, etiam in morbis calamitosis & difficillimis: adeoque sāpe in infamiam et dedecus incurunt.

Timiditatem autem procreat impotentia et imperitia; ob quam nihil certa ratione agunt, et necesse est ut lente procedant, dum nesciunt quo se convertant, quod imaginam solum artem norint, non veram; nam hæc a Scientia, illa ab Opinione venit. Quod enim intelligimus, debemus rationi, quod opinamur errori. Opinio enim facit ut credamus nos scire, quæ non scimus, saltem non certe et evidenter. Opinio enim ad summum levis est tantum conjectura, plerumque fallax de re. Scientia autem est quando Animi conceptus, cum rebus consentiunt. Merito igitur, Philianni, abjiciendæ sunt hypothæses confictæ, quod meræ opiniones, imo fabulæ artificiosæ sint, quæ rebus non convenient.

"Cæterum res Sacrae sacris hominibus demonstrantur: profanis id fas non est, p. i. "osquam scientiæ Orgiis initientur. }

Sacri autem, et Orgiis initiati sunt, veræ Artis mediræ periti, quibus cum natura, tum indefessum studium adeat, et qui collent Scientias, quæ artis hujus fundamenta sunt, viamque ad eam aperiunt; sed prota-

nis eam analogere fas non est, quod his neglegitis, Hypothesibus vanis et cito evanescen-
tibus toti incubuerint. Et tandem coguntur
sateri, se cum Ixione, nubem pro Junone
amplexos fuisse.

*Et cum falsa gravi mole paraverint,
Tum vera cognoscere bona.*

F I N I S:

(52)

*Hippocratis Epistola ad
Thessalum Filium,
& in eam
Commentarius.*

Textus, ex versione JO. LINDANI.

AD cognoscendam Geometriam & numerorum Scientiam, mihi fili, multum studij adhibeto.

Non enim solum vitam tuam illustrem, & ad multa commodam, in humanarum rerum statu efficient; sed etiam animam acutiorern & clariorern reddent, ad omnium, quorum usus in medicinâ expetitur, utilitatem consequendam. Etenim Geometria cognitio, quæ multiformis ac variata, & omnia cum demonstratione transfigit, utilis erit, & ad ossium situs, ad exarticulationem, & reliquum membra um ordinem. Nam ad multiplicem horum adiectionem, & articulorum refectione, & perforatione, & compositione, & exemplificatione, & reliquâ curatione, majore indu-

In Hippocratis Epistolam ad Thessalum 53
dustriâ, utetur, quisquis noverit, qualis est
Iccus, & quale est os, quod ex eo eluxatum
est. At vero numerorum ratio, & ad Cir-
cuitus, & ad transmutationes febrium præ-
ter rationem fientes, & ad judicia Ægro-
tantium, ac Securitatis in morbis, suffici-
ens erit. Præclara enim res est, tale ministe-
rium in medicinâ habere, quod tibi pattes
intensionis ac remissionis, cum ex patte
inæquales fuerint, facile cognoscibiles ex-
hibet ciuita errorem. Quâ proprie ad hu-
jusmodi experientiaz facultatem pervenisse
sedulo stude. Vale.

Commentarius.

Hippocrates, cum in hâc epistolâ ad filium
Suum *Thessalum*, tum & in aliis libris, o-
stendit quod mathematicarum disciplina-
rum cognitio, multi momenti & usus sit in
scientiis, & Artibus, præcipue vero in me-
dicinâ utilissimam esse demonstrat.

Animam enim (inquit) acutorem &
perpicaciorem reddet, ad omnium quo-
rum usus in medicina expetitur, utilitatem
consequendam, dum per definitiones et
Data per se evidenter, et corollaria ex his
illata procedit. Quæ exercitatio est, quam
cum ratione conjunctam esse dicit. Cui ex-
ercitationi cum ratione intencium (et non
rationi prius probabili) curam aggredi vulc
lib. præceptionum Sect. I.

Nam

'Nam (inquit) ratiocinatio memoria
'quædam est, quæ componit ea, quæ per
'sensum sunt percepta: Imaginatione enim
'concepta est evidenter. Sensus autem per-
'pessus jam delegator est eorum quæ sub-
'jacent ac obveniunt ad ipsam cogitatio-
'nem. Qui vero sensus sæpè mala perpessus
'est, & suscepit, quibus, quando, qualiter la-
'sus sit observans, et in seipsum reponens,
'recordatur.

'Collaudo quidem igitur etiam ratioci-
'nationem, si quidem ex fortuitâ occasione
'initium faciat, & delationem in morbum ex
'apparentibus persequatur. Si enim ex his
'quæ palam perficiuntur, ratiocinatio ini-
'ciatum fecerit, in mentis potentia esse com-
'peritur, ita ut ipsa ab aliis singula assumat.

'Proinde statuendum est, naturam a mul-
'tis ac omni genis rebus moveri, ac doceri,
'ita ut Violentia quædam subdit. Mens
'autem ubi accepit, velut dixi, postea ad
'veritatem perducit: si vero non ex evidenti
'aggressione, verum ex probabili rationis
'figmento, sæpè gravem & molestam in-
'vehit affectionem.

Cum multâ erga ratione, *Hippocrates*
horatius est filium ad Studium Geometriæ
& Arithmeticæ, quod vitam ejus illustrem,
& ad multa commodam in humanarum re-
rum statu efficeret.

Quid

In Hippocratis Epistolam ad Thessalum. 55

Quid in Chirurgiā p̄f̄st̄ Mat̄hēsis, tum ex textu patet, tum constat maximi vius esse ad instrumenta, cum excogitanda, tum rite applicanda.

Cum maxima autem corporis pars ex canalibus contexta sit, per quā flouunt liquida; Mechanica, quā horum figuram & oscillatoriā Virtutem perpendit, medicis egregium usum exhibet, nam Corpus humānum machinam esse demonstrat, quā ex variis organis, tanquam totidem rotulis, Vētibūs, elastris, ligulis, funiculis &c. instar automati cujusdam constat.

Ejus autem solidæ partes, aliæ vasa sunt, liquidis coercendis, dirigendis, mutandis, separandis, colligendis & excernendis apta; aliæ vero (ut dictum) instrumenta mechanica, quā figurā, duritie, pondere, nēque suo, vel fulcire alia, vel definitos motus exercere queunt.

Fluida vero ejus (quorum motu vita, et libero per vasa fluxu, sanitas absolvitur) op̄ime intelliguntur ab eo qui mihi a vita corporicula et agitata (per microscopiam) quorum congeries fluidum constituit. Eos sum anum si spectator, rationem habet solidi, adeoque mole, motu, figurāque, quidquid agit, efficit. Sed si tota fluidi moles simul spectatur, gravitas ejus, fluentia, communues deprehenduntur iublunarī li-

quidi

quidi proprietates. Virtus vero elastica, ponderis, spissitudinis, fluiditatis, nixusque in contactum gradus varii, momentum impetus quo tenetur, & itineris directio; palmaria sunt, quæ unum ab alio fluidum distinguunt. Hæc autem nos egregiè docent scripta illustrissimi Boylæi, Borelli, Malpigij, Bellini, Peraultij, Neutoni, Hugenij, Marioti, Baglivi. Physicam ipsam mathematicè explicavit, quâ de principiis naturæ agit, et sapientiæ etiam principia, in Euclide suo physico et metaphysico, Thomas Anglus ex Albii.

Optica omnium confessione vilum optime explicat, et ejus peritia in morbis oculorum cognoscendis et curandis, omne tulit punctum. Quod suis scriptis comprobarunt Cartesius, Scheinerus, Hugenius, Honoratus Faber, Zuchius, Plempius, et celeberrimus Jacobus Gregorius nostras, ut vives, in ea disciplinâ illustres taceam.

Astronomiam ad rem medicam plurimum conterre variis in locis testatur Hippocrates; ut lib. de aere, aquis et locis, ubi rationem eam reddit, *Quod una cum temporibus, & ventriculi in hominibus mutentur.* Et sàpè monet ut Astrorum ortus & occasus, venti, & diversæ aeris constitutiones diligenter observentur: præsentim periculosisima anni tempora, utrumque solsticium

In Hippocratis Epistolam ad Thessalum 57

rium et *Æquinoctium*. Et Summo cum ju-
dicio Morbos dignosci afferit, ex consti-
tutione generali, et partiali Cælestium, et
uniuersujsq[ue] Regionis. In h[ac] etiam E-
pistolâ, ait, "Numerorum ratio, & ad Cir-
cuius, & ad transmutationes febrium
præter rationem fientes, & ad judicia ægroe-
stantium, ac securitatis in morbis sufficiens
est. De influxu Solis et Lunæ in corpus
Humanum, et omnes ejus partes, in Cris-
ibus egit *Cornelius Pleinus*. In Medico, Cri-
tico, Astrologo ex veteribus Iatromathema-
ticis produxit. Quod argumentum etiam
Andreas Argolus, nobilis Mathematicus
Patavinus, libris suis de diebus Criticis, et
decubitu ægriorum, fulè prosecutus est.

'Nobile etiam (ait *Hippocrates*) Me-
dicis ministerium exhibit Mathesis. cum
illis partes intensionis, ac remissionis, cum ex
parte inæquales fuerint, facile cognoscibili-
les facit. quod aliquâ ex parte nonnulli
perfecerunt, in his *Samuel Haffenreverus* me-
dicus in suo *Monochordo Symbolico Biomage-
tico*, qui pulsuum Doctrinam abstrusissimam,
ex Harmoniis musicis, & figuris, oculariter
demonstrare conatur. Quam etiam explicare
tentat, *Johannes Marcus Marci* M. D.
libro de proportione motus, seu regulâ
sphygmica, ad celeritatem & agitatem pul-

sum ex illis motu, ponderibus Geometri-
cis librato, abique errore metiendam.

Ad motum muscularum explicandum,
quædem præterit clarissimus Steno, in ele-
mentorum Myologiarum specimine seu muscu-
li descriptione Geometricâ. Plura *Borellus*
& *Baglivi*. Quod vero Artes Medicam
propius speciat, Divinus Senex libro de
veteri medicinâ docet, rerum facultates,
non fingendo aut excogitando cognoscendas,
sed vires, quas in corpus nostrum habent et
exercent, inveniendo, in quo, tum humo-
rum affectiones, tum partium figuræ per-
pendere oportet. Ejus verba sunt: Cæterum
'et hæc cognoscere oportere mihi videtur,
nimisrum quæ affectiones homini ex facul-
tatis ac potentiis, quæ item ex figuris
adveniunt. Quod autem dico tale est, nem-
pe facultatem quidem esse, humorum
summas vires ac robur nosse. Figuras au-
tem dico, quæ in ipso homine insunt. Aliæ
enim cavae sunt, et ex amplitudine in
arcum coactæ, aliæ expassæ, aliæ Soli-
dæ & rotundæ, aliæ latæ & hiantes, aliæ
spongiformes & molles.

In humorum ergo viribus metiendis, &
figurarum virtutibus perpendendis, mul-
tum valebit Mæheleos cognitio.

Ut nosissimas Lunæ vires in morbis va-
riis præteream, Aeris Vires in morbis pro-
du-

In Hippocratis Epistolam ad Thessalum 59
producendis tacere nequeo. Nam cum Sa-
dicas corporis in aequalitate & medio-
critate consistat, quicquid per excessum
aut defectum, corpus de suo naturali statu
derubat, illi noxium sit: et inde est quod
excessus Caloris, aut frigoris siccitatis aut
humiditatis, et status aeris intempestivi &
inconstantes maximè noxii sunt, quia Hu-
morum et spirituum temperiem propor-
tionam excedunt, et pores corporis aut ni-
mis laxant aut constipant. Quod notavit
Hippocrates Sed. 3. Aph. 1. his verbis
Mutationes temporum maximè patiunt
Morbos, et in temporibus magnoꝝ mutati-
ones frigoris aut caloris.

Et post Hippocratem, nobilissimus Cel-
sus ait, tempestates optime, aequales sunt,
sive calidæ, sive frigidæ; pessimæ quæ
maximè variant.

Videtis ergo, Philiatri, quod cum Phi-
losophia, tum Mathesis omnis, ad medi-
cinaam illustrandam facit, & rectè Hippo-
crates filio præcepit, ut studeat sedulo ad
hujusmodi experientiæ facultatem perve-
nire, quod & me cum ratione petuisse cerni-
tis, & quæ suaserim vobis non gravia one-
ra esse, sed officia necessaria, ut vos me-
dicos peritos, illustres & felices prælteris.

Quod si monstratâ veterum ritè studendi
viâ pergitatis studia præcipitare, multa a-
deuntes

deūntes & nihil penetrantes defunctionā o-
perā, de Arte medicā, & de fructu quem
republica expectat actum erit.

O Deus, misericors propter Jesum Chri-
num, averte barbariem; da tempora meli-
ora; quod collapsum est erige; inspira ju-
ventuti voluntatem & voluptatem, bona &
bene Studiendi, nec ita exardeat in nos ira
tua, ob peccata; ut finas imperitos, vetera-
tores & Circulatores vita necisque dominos
effeo Amen.

Appen-

APPENDIX

Quoniam in jurejurando medicis ab Hippocrate pariter proposito, nonnulla commemorantur Medicorum officia; præter ea quæ in lege allata sunt; operæ pretium visum est nobis Jurisjurandi versionem meinicam Elegantisimam Scævola Sammarthani subjungere.

TE per ega hic Phœbe ò Medicæ pater artis & auctor,
Teque per hic juro non inficende parenti,
Asclepi, & geminos, dulcissima nomina, natu,
Hygeiam Panacenque, Deosque Deasque per omnes,
Quos testes appello, fore, ut, dum vita manebit,
Qua nunc conceptis statuo promittere verbis,
Illa sequar vigil, & servem indefessus ad unguem.
Promissique fidem res ut jurata sequatur.
Qui me hanc instituit puerum præceptor ad artem;
Ille mihi patris in star erit: non segnius illum
Usque colam ac ipsos, qui me genuere, parentes.
Illum ego fortunæ comitem complestar in omnes;
Illi, cum sors dura feret, miseratus, egeno
Suecurram totis opibus, tota arte juvabo.
Nec minus & fratrum in star erunt, quos pellore tetu
Certus atem, firmoque mibi quos fædere jungam,

Eam

Tum nati illorum, tum qui natecentur ab illis.
 Quorum si quis erit, pulchro qui incensus amore
 Virtutis, nostras animum convertat ad artes,
 Hunc ego gratuito, & nulla mercede docendum,
 Suscipiam: quin & quovis genitore creati,
 Omnia me dicent omnes præcepta magistro,
 Omnibus unus ero duxor, Phœbeia princeps
 Castra sequar, duce me vestigia figere dicent:
 Si modo militia dederint sua nomina nostra,
 At Sacris, Thymbræc, tuis quicunque teneri
 Abnuerint, procul hinc illos, procul esse jubebo.

Omnibus hoc unum studiis, operaque fidelis
 Curabo, ut vietus ratio quacunque salubris,
 Nec prouincenda fuerit male congrua vita,
 Hanc ego præscribam bonus, & contraria damnem:
 Ut quantum potero, maneant me vindice tuti
 Mortales, fatique furens injuria cedat.

Non ego, vel pretio, vel iniqua petentis amici
 Adducar precibus, cuiquam ut lethale propinem
 Pharmacon, aut aliis quisquam me auctore propinet.

Nec vero mulier, temerati damna pudoris
 Si qua sit, abjecto cupiat quæ extinguire fetu,
 Huic ego subiectam pessos, animamve latentem,
 Conscius, & nondum viventia membra necabo.

Falso mihi sceleris purissima vita nefandi
 Semper eat, castique decus sine labe pudoris,
 Nec mihi sanctorum ullo vitietur crimine munus.

Vesica inclusus misere quos calculus argit,
 Haud ego sustineam crudeli excidere ferro.
 Ecquis enim furor est, qua sanos vulnera dextra,
 Hac eadem misericordia membris infligere vulnus,
 Scrumque infando sanare dolore dolorem,
 Et lethum ut fugiatis, aliunde accersere lethum?
 Scilicet has verjet cädens operarius artes,
 Durum hominum genus, & pietate insigne cruenta.

Me quacunque domus venientem exceperit, omni
 Viderit hoc cura sat agentem, ut, quæ agra jacebunt

Membra, toro dulci arte levem, mentesque dolere
Oppressas recreem verbis solatus amicis.
Femina virve fuit, nullo discrimine habeo,
An domini, an servi: neque amor me cœcus habendus
Interea, aut Veneris coget male-sana libido.

Sive vacem officio, seu quidvis moliar unquam,
In vita si forte hominum quid videro, quod sit
Celandum, celabo libens, linguaunque fidelis
Corripiam frango, nec grata silentia rumpam:
Nec secus, atque meæ fidei commissa, tenebo
Arcana, & tacito sub pectore clausa recondam.

Sic mihi divini faveat bona Numinis aura,
Sic fortuna meis accedat prospera rebus,
Quæque mihi merces suscepit optata laboris,
Laude vehar, vigeatque meum per secula nomen:
Ut me nulla dies violem hæc viderit unquam.
Sin minus, & vano perjuria turpia mendax
Ore loquar, dubiisque ferant hæc irrita venti,
Nulla mihi ex animo succedent vota, sed atrox
Me miserum laevis merset Fortuna procellis,
Tristiaque invisa capiant me tædia vitæ.

F I N I S:

E R R A T A

Pag. 5. lin. 8. leg. doctrinâ p. 10 l. 14, leg. Hippocraticam, p. 12 l. 10. leg. omni, p. 14. l. 18. leg. Hippocrates, p. 19. l. 22. leg. vero, p. 20 l. 17. leg. referunt p. 26 l. 26 leg. omnibus l. 28: leg. neque p. 28: l. 11: leg. hominum, p. 29. l. 26, leg. lezna. p. 30. l. 25: leg. amplioris, p. 32, l. 18. leg. crudelius, p. 32, l. 17. leg. Quod. -- l. 22. leg. prædicendum, p. 33, l. 28: leg. judicium, p. 40, l. 2. leg. Olympiorum, p. 44. l. 4: leg. utilitatis. p. 46. l. 15. leg. stitutiōni, -- l. 29. leg. comparata.

